

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	18 juni 2024	n.v.t.

Onderwerp

Aanpak eerlijke energietransitie

Advies

1. Vast te stellen de GS-brief aan Provinciale Staten waarmee zij geïnformeerd worden over de "Impactevaluatie programma Inclusieve energietransitie"
2. Vast te stellen de publiekssamenvatting van Aanpak eerlijke energietransitie

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om in de brief aan Provinciale Staten de eerste zin onder de alinea "Eerlijke toegang" te wijzigen in dat "Iedereen binnen de eigen mogelijkheden moet kunnen meedenken over de energietransitie".

Bijlagen

1. Impactevaluatie Programma Inclusieve Energietransitie

1 Toelichting voor het College

In 2021 is de aanpak “Naar een inclusieve energietransitie” vastgesteld. Met deze aanpak wilde de GS bereiken dat de energietransitie inclusiever wordt: meer huishoudens, en ook huishoudens met een kleine beurs, kunnen meedoen in de energietransitie. Deze aanpak maakte onderdeel uit van de ambitie “Schone energie voor iedereen”. Om de impact van deze aanpak in beeld te brengen en lessen te trekken voor vervolg, is een externe impactevaluatie uitgevoerd.

We adviseren de GS kennis te nemen van de impactevaluatie van het programma "Inclusieve energietransitie 2020 – 2023" en deze impactevaluatie met een GS-brief aan de PS ter kennisname aan te bieden.

De GS-brief bevat ook de hoofdlijnen van onze aanpak voor de komende jaren. Met deze hoofdlijnen geeft de GS verder invulling aan de ambities uit het coalitieakkoord met aandacht voor de strategische doelen op lokaal eigendom¹, ruimte voor maatschappelijke initiatieven in de energietransitie, inclusiviteit en participatie, en borging van rechtvaardigheid in het energiebeleid en de uitvoering daarvan.

De extern uitgevoerde evaluatie is zeer positief over de bereikte impact van het programma. De evaluatie gaat in op bereikte resultaten, werkzame elementen en doet vervolgens aanbevelingen voor vervolg.

Kortweg is de aanbeveling om:

- Voort te gaan en verder te bouwen op de ingezette weg: bijdragen aan concrete praktijkexperimenten en doorbraakprojecten, lessen trekken en een verbindende rol in het netwerk blijven spelen, tussen gemeenten en lokale initiatieven, en ook tussen de lokale praktijk en het Rijk.
- De werkzame elementen uit de aanpak te blijven benutten: betrokkenheid en gedrevenheid van het team, de kracht van lokale initiatieven opzoeken en versterken, de focus op de lange termijn, om te zorgen dat iedereen bereikt wordt in de energietransitie.
- Verankering van de aanpak en werkwijze breder verspreiden binnen de provinciale organisatie en rechtvaardigheidsprincipes nader vormgeven zodat deze medesturend zijn voor beleid, uitvoering en monitoring.

Binnen het programmateam energietransitie blijven we werken aan een eerlijke energietransitie. Dat is nodig omdat hiermee ook gewerkt aan een breder draagvlak voor de energietransitie. Daarmee versnellen we de energietransitie en werken we aan de doelen uit het Klimaatakkoord.

¹ In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gestreefd wordt naar tenminste 50% lokaal eigendom van duurzame opwek op land. Lokaal eigendom betekent dat inwoners en ondernemers collectief (gedeeltelijk) eigenaar zijn van de installatie van een wind- of zonnepark, meestal in de vorm van een energie-, wijk- of dorpscoöperatie, en zeggenschap hebben over (de ontwikkeling van) het project, inclusief (een deel van) de opbrengsten.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW: € 0

Programma : Programma 3 - Schone energie voor iedereen, beleidsprestatie 3.1.2

Samenwerken en bevorderen draagvlak in de energietransitie

Financiële risico's : Er zijn geen financiële risico's.

Het voorstel past binnen de door PS gestelde (financiële) kaders; de middelen zijn beschikbaar onder beleidsprestatie 3.1.2.

Juridisch kader

N.v.t.

2 Voorafgaande besluitvorming

Het college van Gedeputeerde Staten heeft in 2021 besloten tot de aanpak "Naar een inclusieve energietransitie" (besluitnummer PZH-2021-772423721). Deze aanpak is inmiddels extern geëvalueerd. In de GS-brief aan PS geeft GS, als appreciatie van de evaluatie en vervolg op de aanpak, samenhang aan met een aantal eerder door GS genomen besluiten:

- Subsidieregeling lokale initiatieven in de energietransitie 2023 - 2027 (besluitnummer PZH-2023-834434737);
- Begrotingsprojectsubsidie aan Energie Samen Zuid-Holland (besluitnummer PZH-2024-851029200);
- Begrotingsprojectsubsidie aan Ontwikkelfonds Energiecoöperaties (besluitnummer PZH-2020-761635993).

3 Proces

De impactevaluatie is tot stand gekomen via een onderzoek door ImpactHouse. In dit onderzoek heeft ImpactHouse breed in ons netwerk uitgevraagd welke impact er is bereikt met de aanpak "Naar een inclusieve energietransitie". Hierbij zijn gemeenten, maatschappelijke initiatieven, TNO en betrokken ministeries benaderd, met verschillende onderzoekstechnieken zoals enquêtes, focusgroep, literatuuronderzoek. Ook zijn er interne werksessies georganiseerd.

De conceptresultaten van de impactevaluatie zijn vervolgens besproken met uitvoeringspartners waaronder gemeenten, lokale initiatieven, ministeries en TNO. Deze gesprekken hebben geleid tot de definitieve impactevaluatie en hebben input geleverd voor het werken aan een eerlijke energietransitie.

Het vervolgproces is tweeledig:

- GS informeert PS over de evaluatie en het vervolg op hoofdlijnen (actieve informatieverstrekking);
- Ambtelijk geven we met ons netwerk nader invulling aan de operationele doelen.

4 Participatie en rolneming

De rol van de provincie is verbindend en faciliterend. We verbinden lokale praktijk (samenwerking op lokaal niveau tussen gemeenten, woningcorporaties, energiecoöperaties en andere lokale initiatieven in de energietransitie) met beleid dat nationaal wordt vormgegeven. We verzorgen kennisuitwisseling en gebruiken opgedane kennis en ervaring voor doorontwikkeling van onze bijdrage inclusief lobby waar nodig.

Door ons werk in de afgelopen jaren zijn we een gerespecteerde partner voor zowel gemeenten, lokale initiatieven in de energietransitie, energiecoöperaties, koepelorganisaties zoals Energie Samen Zuid-Holland en betrokken ministeries. Er is een goede positie in het netwerk opgebouwd en vanuit deze positie hebben we ook input opgehaald voor het vervolg.

Er is daarmee een goede voedingsbodem gelegd voor verdere samenwerking. Ambtelijk geven we met de inzet voor vervolg nadrukkelijk vorm aan het meewerken met initiatieven van anderen. Vanuit onze meewerkende rol doet het team veel kennis en ervaring op, die breder gedeeld wordt.

5 Communicatiestrategie

Vanuit het programmateam energietransitie communiceren we over de uitvoering van onze aanpak als daar aanleiding toe is. Daarbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Onze uitvoeringspartners zijn zo mogelijk medeafzender van de communicatie;
- De communicatie wordt opgebouwd aan de hand van concrete verhalen en voorbeelden;
- De gebruikte beelden ondersteunen het eerlijke verhaal, inclusief en dicht bij de leefwereld en de beelden laten de sociaal-maatschappelijke kant zien;
- Lokale inkleuring: de lokale context is vaak essentieel voor slagen of falen van inspanningen en wordt daarom meegenomen in de communicatie-uitingen.
- De communicatie biedt een concreet handelingsperspectief: wat gaan we doen om de overgang naar schone energie voor iedereen bereikbaar te maken?
- In de eerlijke energietransitie werken we aan impact voor een doelgroep die in een kwetsbare positie zit. Dit vraagt om extra zorgvuldigheid in onze communicatie.

We zullen daarnaast via een nieuwsbericht aandacht besteden aan de uitgevoerde impactevaluatie.